

Methods. To achieve the goal of the research, a system of general scientific and special methods were used as a theoretical and methodological basis, such as: the dialectical method of scientific cognition — for studying the fundamental provisions of transport infrastructure development; methods of causal analysis — to clarify the interdependence of laws and patterns of transport infrastructure transformation development.

Results. The laws and patterns of transport infrastructure development are defined, which had been divided into 2 types: general and special. It is established that the basis for the operation of these laws and regularities is a number of principles reflecting the deep essence of the transport infrastructure and its transformation in accordance with the theory of sustainable development.

Keywords: transport infrastructure, transformation of the transport infrastructure, transport system, patterns of transport infrastructure development, principles of patterns of transport infrastructure development implementation.

Надійшла до редакції 03.04.2017

УДК 330.34

Кожухова Т. В.,
канд. екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: kozhuhova@donnuet.edu.ua

ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

UDC 330.34

Kozhukhova T. V.,
PhD in Economics sciences,
Associate Professor

Donetsk National University of Economics and Trade named
after Mykhaylo Tugan-Baranovskiy,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: kozhuhova@donnuet.edu.ua

FINANCING OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UKRAINE: PRIORITY WAYS OF INCREASING THE EFFICIENCY

Мета. Мета статті полягає у визначенні пріоритетних напрямів підвищення ефективності фінансування сталого розвитку в Україні.

Методи. У процесі дослідження використано методи аналізу, синтезу, абстрагування та логічного узагальнення (для розробки напрямів підвищення ефективності фінансування сталого розвитку в Україні).

Результати. За результатами проведеного дослідження обґрунтовано напрями удосконалення управління національними та міжнародними фінансовими ресурсами, спрямованими на досягнення цілей сталого розвитку в Україні. Визначено, що напрями удосконалення управління національними фінансовими ресурсами на цілі сталого розвитку включають заходи щодо підвищення ефективності мобілізації національних фінансових ресурсів (стримування незаконних фінансових потоків шляхом боротьби з корупцією та тіньовою економічною діяльністю), використання державних видатків (підвищення ефективності управління державними видатками, спрямованими на підтримку і розвиток базових секторів сталого розвитку). Установлено, що удосконалення управління міжнародними фінансовими ресурсами, спрямованими на досягнення цілей сталого розвитку в Україні, потребує: підвищення ефективності мобілізації міжнародних фінансових ресурсів шляхом підвищення рівня фактичних виплат міжнародних фінансових організацій; підвищення ефективності використання міжнародних фінансових ресурсів шляхом підвищення ефективності інституціональної взаємодії, управління кадровими ресурсами, координації міжнародної допомоги; підвищення ефективності контролю за використанням міжнародних фінансових ресурсів шляхом підвищення

© Т. В. Кожухова, 2017

ефективності якості електронної бази даних щодо отриманої Україною міжнародної допомоги, удосконалення національного статистичного управління. Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання при прийнятті ефективних та своєчасних управлінських рішень у сфері фінансування сталого розвитку України.

Ключові слова: сталий розвиток, національні державні фінансові ресурси, міжнародні державні фінансові ресурси, ефективність фінансування сталого розвитку

Постановка проблеми. Досягнення цілей сталого розвитку, визначених у підсумковому документі саміту ООН «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 р.» [1], потребує значної державної фінансової підтримки. Завдяки значним зусиллям, здійсненим Україною та її міжнародними партнерами у сфері фінансування економічного зростання, соціального розвитку та охорони навколишнього середовища, державі вдалося добитися значних успіхів на шляху до досягнення цілей сталого розвитку. Поряд із цим, незважаючи на значні обсяги національних державних фінансових ресурсів і міжнародної допомоги, спрямованих на підтримку базових секторів сталого розвитку України, спостерігається недофінансування сільськогосподарського сектору та соціальної сфери. Так, існуючий розрив між показниками національного державного фінансування базових секторів сталого розвитку України та цільовими показниками, встановленими на міжнародному рівні, у 2015 р. становив більше 90 % у секторі сільського господарства, охорони здоров'я — 30 %, соціального захисту — 13 %. Вирішення цієї проблеми потребує комплексного підходу, що включає не тільки збільшення обсягів національних і міжнародних фінансових ресурсів, але й підвищення ефективності їх використання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням підвищення ефективності національного фінансування сталого розвитку, співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями присвячено праці багатьох вітчизняних вчених. Проблеми підвищення видатків бюджету вивчалися Л. А. Васютинською [2], шляхи підвищення ефективності співпраці України зі Світовим банком в умовах сучасної політико-економічної кризи визначено В. Саричевим [3], оцінку ефективності інвестиційних проектів МБРР і ЄБРР в Україні здійснено О. О. Сльозко [4], перспективні напрями вдосконалення механізму співпраці України зі Світовим банком в умовах глобалізації запропоновано К. О. Рибальченко [5]. Прийняття нового порядку денного у сфері сталого розвитку зумовлює необхідність комплексної розробки пріоритетних напрямів підвищення ефективності національних і міжнародних фінансових ресурсів, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку України.

Мета статті полягає у визначенні пріоритетних напрямів підвищення ефективності фінансування сталого розвитку в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як вже зазначалося, досягнення цілей сталого розвитку в Україні потребує значної державної фінансової підтримки як на національному, так і на міжнародному рівнях. З метою збільшення обсягів національного державного фінансування необхідним є підвищення ефективності мобілізації національних фінансових ресурсів і використання державних видатків, спрямованих на підтримку базових секторів сталого розвитку України (рис. 1).

Підвищення ефективності мобілізації національних державних ресурсів на цілі сталого розвитку передбачає стримування незаконних фінансових потоків з України, обсяг яких у 2013 р. становив 13,9 млрд. дол. США, у 2014 р. — 18,4 млрд. дол. США, а у 2015 р. — 21,3 млрд. дол. США [6]. Одним з основних заходів щодо скорочення незаконних фінансових потоків є боротьба з корупцією, рівень якої в Україні є дуже високим. Як свідчать дані рейтингу «Індекс сприйняття корупції 2016», за рівнем корупції Україна посідає 131 місце зі 176 країн.

Необхідною є чітка реалізація Конвенції ООН проти корупції, що була ратифікована Україною у 2006 р. і набрала чинності у 2010 р., цілями якої є: 1) сприяння вжиттю й посиленню заходів, спрямованих на більш ефективне і дієве запобігання корупції та

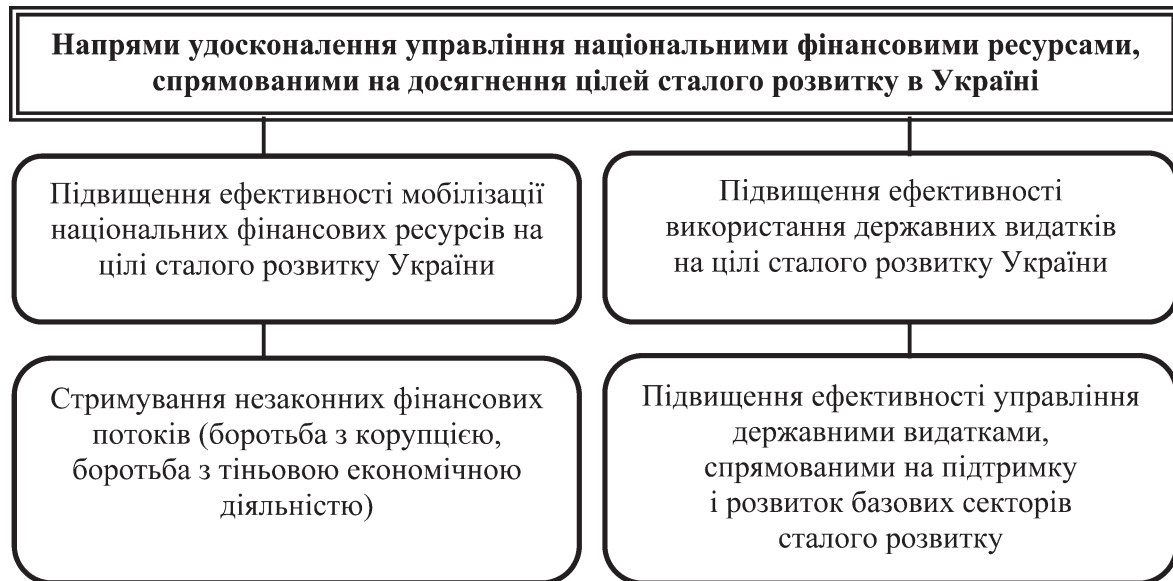

Рисунок 1 — Напрями удосконалення управління національними фінансовими ресурсами, спрямованими на досягнення цілей сталого розвитку в Україні (складено автором)

боротьбу з нею; 2) заохочення, сприяння та підтримка міжнародного співробітництва і технічної допомоги в запобіганні корупції та в боротьбі з нею, зокрема в поверненні активів; 3) заохочення чесності, відповідальності й належного управління громадськими справами і державним майном.

Важливим є встановлення й заохочення на державному рівні ефективних видів практики, спрямованих на запобігання корупції, періодичне проведення оцінки відповідних правових інструментів і адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею, взаємодія з відповідними міжнародними й регіональними організаціями в розробленні заходів щодо запобігання корупції та сприяння їм. Необхідним також є зміцнення активної участі громадянського суспільства, неурядових громадських організацій у запобіганні корупції й боротьбі з нею за допомогою таких заходів, як посилення прозорості й сприяння залученню населення до процесів прийняття рішень, забезпечення для населення ефективного доступу до інформації.

Надзвичайно важливим заходом щодо скорочення незаконних фінансових потоків є також боротьба з тіньовою економічною діяльністю в Україні, рівень якої, за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, на початку 2016 р. склав 41 % від офіційного ВВП [7]. Необхідним є посилення контрольних заходів органами Державної фінансової інспекції України, яка реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, ефективним використанням коштів і майна, дотриманням законодавства про державні закупівлі.

Підвищення ефективності використання державних видатків передбачає підвищення ефективності управління державними видатками, спрямованими на підтримку і розвиток базових секторів сталого розвитку України, що включає здійснення обґрунтованого прогнозування і планування, забезпечення результативного і цільового використання бюджетних коштів, справедливого розподілу між секторами, оцінки ефективності видатків бюджету, ефективного контролю за дотриманням бюджетного законодавства, доступу громадського суспільства до інформації, що стосується державного фінансування базових секторів сталого розвитку.

Підвищення ефективності управління державними видатками повинно спиратися на такі принципи:

— принцип ефективності та результативності — прагнення усіх учасників бюджетного процесу при виконанні бюджету досягнення цілей, запланованих на основі національної системи цінностей і завдань сталого розвитку економіки, шляхом забезпечення якісного надання послуг, гарантованих державою при залученні мінімального обсягу бюджетних коштів, та досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

— принцип субсидіарності — розподіл видів видатків між державним бюджетом і місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача;

— принцип публічності та прозорості — інформування громадськості з питань складання, розгляду, затвердження, виконання державного бюджету та місцевих бюджетів, а також контролю за виконанням державного бюджету та місцевих бюджетів.

Необхідність підвищення ефективності фінансування сталого розвитку в Україні потребує також здійснення заходів щодо удосконалення управління міжнародними фінансовими ресурсами, що виділяються міжнародними організаціями на здійснення проєктів у цій сфері, а саме підвищення ефективності мобілізації міжнародних фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку в Україні та контролю за їх використанням (рис. 2).

Підвищення ефективності мобілізації міжнародних фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку України та збільшення їх загальних обсягів потребує підвищення рівня

Рисунок 2 — Напрями удосконалення управління міжнародними фінансовими ресурсами, спрямованими на досягнення цілей сталого розвитку в Україні (складено автором)

фактичних виплат міжнародних фінансових організацій. Як вже зазначалося, існує значний розрив між обсягом зарезервованих і фактично виплачених міжнародними донорами коштів на реалізацію програм сталого розвитку в Україні. У зв'язку з цим необхідним є здійснення заходів, спрямованих на вирішення цієї проблеми.

Визначально важливим для збільшення фактичних виплат є виконання Україною умов міжнародних фінансових організацій щодо надання траншів. Так, наприклад, загальні умови Європейського Союзу щодо виплати бюджетної підтримки включають достатній прогрес у здійсненні секторальної політики, реалізацію обґрунтованої макроекономічної політики, орієнтованої на стабільність, достатній прогрес щодо доступу громадськості до своєчасної, повної та якісної інформації. Відповідно до Європейської Політики Сусідства, Європейський Союз надає допомогу країнам-партнерам, використовуючи принцип «більше за більше», що обумовлює обсяги зовнішньої допомоги якістю реформ та станом демократії в країнах.

Посилення постійного громадського контролю за виконанням Україною умов, визначених міжнародними донорами, сприятиме активізації зусиль держави у здійсненні соціально-економічних реформ, підвищенню рівня фактичних виплат зовнішньої допомоги Україні, а отже, й покращенню мобілізації міжнародних фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку.

Основними заходами щодо підвищення ефективності використання коштів, наданих Україні міжнародними організаціями з метою активізації зусиль у досягненні сталого розвитку, мають стати:

1. Підвищення ефективності інституціональної взаємодії у сфері отримання міжнародної допомоги на цілі сталого розвитку. Зважаючи на певну неузгодженість дій Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, яке є координатором діяльності, пов'язаної із залученням міжнародної технічної допомоги, Міністерства фінансів України, яке забезпечує проведення фінансових операцій, інших міністерств і відомств, що співпрацюють у сфері отримання міжнародної допомоги, необхідним є покращення їх взаємодії, що повинно базуватися на таких принципах:

— принцип законності — полягає в обов'язковому виконанні законів і підзаконних актів органами управління, посадовими особами;

— принцип плановості — передбачає складання програми дій та її реалізацію, нормалізацію умов роботи та її розподіл між виконавцями, координацію дій виконавців та їхнє інструктування, організацію обліку і контролю за виконанням кожної роботи і програми в цілому;

— принцип головної ланки — передбачає наявність головної ланки, основного завдання, вирішення якого дозволить вирішити всю сукупність або частину проблем;

— принцип маневреності — полягає у можливості, за необхідності, ефективного використання засобів, форм і методів, які є в розпорядженні учасників взаємодії, з метою коригування плану або управлінського рішення;

— принцип пропорційної відповідальності за наслідки взаємодії — передбачає несення відповідальності учасників взаємодії лише за той обсяг роботи, котрий був покладений на них відповідно до їх компетенції.

2. Підвищення ефективності управління кадровими ресурсами у сфері отримання міжнародної допомоги на цілі сталого розвитку. Підвищення ефективності управління кадрами державних інституцій, що співпрацюють з міжнародними фінансовими організаціями, які надають допомогу на цілі сталого розвитку, повинно спиратися на принципи управління, сформульовані А. Файолем, французьким теоретиком і практиком менеджменту, засновником адміністративної (класичної) школи управління:

— поділ праці — передбачає підвищення кількості та якості управлінської праці при витратах тих же зусиль (за рахунок скорочення кількості об'єктів, на які повинна спрямовуватися увага та дії). Результатом поділу праці є спеціалізація функцій та поділ влади;

— дисципліна — передбачає дотримання угод між керівництвом організації та службовцями. Найбільш дієвими засобами встановлення і підтримання дисципліни є:

хороші керівники на всіх щаблях, можливо більш чіткі й справедливі угоди, розсудливе застосування каральних санкцій;

— єдність розпорядництва — полягає в необхідності одержання працівником розпоряджень і вказівок від одного керівника з метою усунення дуалізму розпорядництва, що призводить до важких конфліктів, і забезпечення дисципліни та порядку;

— єдність керівництва — передбачає одного керівника та одну програму для сукупності операцій, що переслідують одну і ту ж мету, для забезпечення єдності дій, координації сил, поєднання зусиль;

— підпорядкованість приватних інтересів загальним — полягає у тому, що інтереси службовця чи групи службовців не повинні ставитися вище інтересів організації, та передбачає такі засоби досягнення успіху: стійкість і хороший приклад керівників, можливо більш справедливі угоди, пильний нагляд;

— винагорода персоналу — передбачає справедливу оплату виконаної роботи, яка, по можливості, задовольняє персонал і підприємство, наймача та службовця. При цьому заробітна плата повинна забезпечувати справедливу винагороду, заохочувати старанність, компенсуючи корисні зусилля, та не призводити до крайнощів винагороди, що виходять за межі розумного;

— централізація — полягає в тому, що, залежно від розмірів організації та конкретних умов діяльності, має бути досягнута певна відповідність між централізацією і децентралізацією з метою забезпечення найкращої загальної продуктивності;

— ієрархія — передбачає забезпечення ефективної роботи ієрархічної системи управління. Оскільки успіх реалізації багатьох операцій залежить від швидкості виконання, необхідним є поєднання поваги до ієрархічної колії, за якою слідує папери, що йдуть від вищої влади або призначені для неї, та зобов'язань швидко досягати поставлену мету;

— порядок — полягає у забезпеченні форми соціального порядку: певне місце для кожної особи і кожна особа на своєму місці;

— справедливість — передбачає поєднання доброзичливості із правосуддям на всіх щаблях ієрархії з метою заохочення персоналу до виконання своїх обов'язків з повним завзяттям і відданістю;

— сталість складу персоналу — полягає в установці на довгострокову роботу персоналу в організації для підвищення ефективності її діяльності;

— ініціатива — передбачає можливість створення і здійснення плану, свободу пропозицій та її здійснення, що підвищує завзяття і діяльність службовців. Приєднання ініціативи службовців до ініціативи керівництва надає можливості для зміцнення стійкості підприємства;

— єднання персоналу — полягає у встановленні єднання персоналу підприємства шляхом стимулювання старанності, використання здібностей всіх і винагороди заслуг кожного, не порушуючи гармонії відносин [8].

3. Підвищення ефективності координації міжнародної допомоги. Реалізація державної політики у сфері співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями та країнами-донорами, що надають зовнішню допомогу з метою досягнення сталого розвитку України, здійснюється Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (Мінекономрозвитку).

Управління міжнародною технічною допомогою, що включає фінансові та інші ресурси і послуги, які відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами на безоплатній та безповоротній основі [9], забезпечується самостійним структурним підрозділом апарату Мінекономрозвитку — Департаментом координації міжнародних програм. Головною метою діяльності Департаменту координації міжнародних програм є розроблення пропозицій щодо формування і реалізації державної політики у сфері технічного і фінансового співробітництва з країнами-донорами, міжнародними організаціями та ЄС стосовно залучення ресурсів для виконання програм і проектів [10].

Основними завданнями Департаменту координації міжнародних програм є: координація роботи та заходів щодо залучення міжнародної технічної допомоги країн-донорів, міжнародних організацій та ЄС; розроблення стратегічних і програмних документів

з питань залучення міжнародної допомоги; координація заходів з розроблення проектів і програм міжнародної допомоги; розроблення, упровадження й вдосконалення договірно-правової бази та організаційно-правових механізмів для розвитку технічного і фінансового співробітництва з країнами-донорами, міжнародними організаціями та ЄС; участь у розробленні заходів щодо політики структурних реформ, що підтримуються в рамках макрофінансової допомоги ЄС; ведення в установленому порядку єдиного реєстру проектів, що реалізуються в Україні з використанням ресурсів міжнародної допомоги; проведення в установленому порядку моніторингу виконання проектів (програм) міжнародної допомоги, що підтримуються країнами-донорами, міжнародними організаціями та ЄС [10].

Залучення, використання та моніторинг міжнародної технічної допомоги в Україні здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України, затвердженої у 2002 р. [9]. Основні аспекти залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Україні наведено на рис. 3. Аналізуючи основні завдання діяльності Департаменту координації міжнародних програм Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та існуючий порядок залучення, використання й моніторингу міжнародної технічної допомоги в Україні, слід відзначити відсутність встановлених на законодавчому рівні заходів щодо проведення оцінки результатів використання міжнародних фінансових ресурсів.

Відповідно до вказаного Порядку [9], реципієнти міжнародної допомоги як безпосередні одержувачі міжнародних фінансових ресурсів згідно з проектом подають підсумкові звіти про досягнуті результати бенефіціарам — центральним органам виконавчої влади, до компетенції яких належить реалізація державної політики у відповідній галузі чи регіоні. До Міністерства економічного розвитку і торгівлі України ці звіти не подаються (крім звітів про виконання проектів, що фінансуються Агентством США з міжнародного розвитку). Здійснення Департаментом координації міжнародних програм поточного та заключного моніторингу, під яким, відповідно до Порядку [9], розуміється спостереження за станом реалізації проекту (програми), не дає можливості конкретно оцінити результати виконання цих проектів. Здійснення оцінки — проведення аналізу прогресу в досягненні результатів реалізації проектів (програм) дозволить визначити ступінь поліпшення якості діяльності, досягнення поставлених цілей та сприятиме прийняттю ефективних рішень у сфері отримання міжнародної допомоги.

Встановлення на законодавчому рівні необхідності здійснення Департаментом координації міжнародних програм оцінки результатів впровадження програм, що фінансуються міжнародними донорами, дозволить проводити комплексну роботу із залучення, використання, моніторингу та оцінки міжнародної технічної допомоги, що сприятиме прийняттю контрольних оперативних і стратегічних управлінських рішень у сфері фінансування сталого розвитку.

З метою підвищення ефективності контролю за використанням коштів, виділених міжнародними донорами на реалізацію програм сталого розвитку України, необхідним є підвищення прозорості та підзвітності уряду, що передбачає здійснення таких заходів:

1. Підвищення якості електронної бази даних щодо отриманої Україною міжнародної допомоги на цілі сталого розвитку. У 2014 р. для формування сучасної, універсальної та багатоступеневої інформаційної системи як надійного джерела інформації про всі ресурси, що надаються міжнародними фінансовими організаціями, в Україні було створено електронну базу даних щодо допомоги у розвитку. Портал OpenAid — «Відкрита допомога» — є найбільшою в Україні базою даних проектів і програм міжнародної допомоги. Створена електронна база даних щодо допомоги у розвитку України надає інформацію в розрізі донорів, проектів (програм) і містить такі дані: назва організації-донора, номер контракту, дата початку та завершення проекту, короткий опис проекту, кошторисна вартість, тип допомоги, назва реципієнта.

Утім, ця база даних не надає повної та своєчасної інформації про хід реалізації проекту (програми), реєстраційна картка, що додається до зазначеної інформації за деякими проектами, містить ті ж самі дані, визначені результатами за завершеними проектами є надто узагальненими. З метою посилення інформаційної функції електронної бази даних щодо допомоги у розвитку України необхідним є її доповнення такими елементами: ета-

Рисунок 3 — Порядок залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Україні (складено автором на основі [9])

пи реалізації проекту (програми); поетапна оцінка стану реалізації проекту (програми); причини виникнення проблем в реалізації проекту (програми); сума освоєних міжнародних фінансових ресурсів; результати реалізації проекту (програми) відповідно до визначених на початку кількісних та/або якісних критеріїв; конкретний вплив проекту (програми) на розвиток відповідної галузі або регіону. Це дозволить забезпечити прозорість та підзвітність уряду, покращити урядовий та громадський контроль, що, у свою чергу,

сприятиме підвищенню ефективності використання міжнародних фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку в Україні.

2. Удосконалення національного статистичного управління. З метою оцінки прогресу у сфері отримання міжнародної допомоги Україною важливим є також здійснення державного статистичного спостереження щодо залучення й використання міжнародних фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку. З метою здійснення зазначеного державного статистичного дослідження необхідним є подання державними міністерствами та відомствами узагальненої інформації щодо отриманої міжнародної технічної допомоги і використаних фінансових ресурсів донорів на реалізацію проектів (програм) у сфері сталого розвитку в цілому по країні, в розрізі бенефіціарів і реципієнтів.

До основних характеристик державного статистичного дослідження щодо залучення й використання міжнародних фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку слід віднести такі: ступінь охоплення — суцільне; час реєстрації даних — поточний; періодичність державного статистичного спостереження — квартальна; організаційна форма державного статистичного спостереження — статистична звітність; спосіб проведення державного статистичного спостереження — документальний облік; об'єкт статистичного спостереження — сукупність учасників проектів (програм), що реалізуються за допомогою міжнародних фінансових ресурсів, — донорів, бенефіціарів, реципієнтів, виконавців.

Формування органами державної статистики на державному рівні результатів спостереження щодо залучення й використання міжнародних фінансових ресурсів на цілі сталого розвитку необхідно здійснювати у такому виді: 1) зведена інформація щодо отриманої міжнародної допомоги по країні в цілому; 2) зведена інформація у розрізі учасників проектів (програм), що реалізуються за допомогою міжнародних фінансових ресурсів (донорів, бенефіціарів, реципієнтів, виконавців); 3) зведена інформація в розрізі реформ, що здійснюються в Україні відповідно до «Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», на реалізацію яких залучаються міжнародні фінансові ресурси.

Якісні та своєчасні статистичні дані про залучення й використання міжнародної допомоги на реалізацію економічних, соціальних і екологічних проектів (програм) дозволять вдосконалити державне управління та приймати виважені, науково обґрунтовані рішення щодо забезпечення сталого розвитку України.

Висновки. Таким чином, здійснення заходів щодо підвищення ефективності мобілізації національних і міжнародних фінансових ресурсів, підвищення ефективності використання державних видатків і коштів, наданих міжнародними донорами на реалізацію програм у сфері соціально-економічного розвитку та охорони навколишнього середовища, підвищення контролю за їх використанням дозволить підвищити ефективність фінансування й активізувати зусилля у досягненні Україною цілей сталого розвитку.

Список літератури/References

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (2015). Available at : <http://www.un.org>. (Accessed 14 May 2017).

2. Васютинська, Л. А. Сутність і проблеми підвищення ефективності видатків бюджету [Електронний ресурс] / Васютинська Л. А. // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков ; Одеський держ. екон. ун-т. — Одеса, 2009. — № 35. — С. 35–39. — Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1722>.

Vasiutynska, L. A. (2009). *Sutnist i problemy pidvyschennia efektyvnosti vydatkiv biudzhetu* [The nature and problems of budget expenditures efficiency increase]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen* [Announcer of socio-economic researches], no. 35, pp. 35–39. Available at : <http://dspace.oneu.edu.ua>. (Accessed 14 May 2017).

3. Саричев, В. Сучасна трансформація партнерства України з міжнародними фінансовими організаціями / В. Саричев // Економіст. — 2014. — № 7. — С. 18–20.

Sarychev, V. (2014), *Suchasna transformatsiia partnerstva Ukrainy z mizhnarodnymy finansovymy orhanizatsiiamy* [Modern transformation of Ukraine partnership with international financial organizations]. *Ehkonomist* [Economist], no. 7, pp. 18–20.

4. Сльозко, О. О. Оцінка ефективності інвестиційних проектів МБРР та ЄБРР в Україні / О. О. Сльозко. — Глобальні та національні проблеми економіки : електронне наукове фахове видання МНУ імені В. А. Сухомлинського. — 2015. — № 7. — С. 66–71.

Slizko, O. O. (2015). *Otsinka efektyvnosti investytsijnykh proektiv MBRR ta YeBRR v Ukraini* [Assessment of efficiency of investment projects of the world Bank and the EBRD in Ukraine]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky: elektronne naukove fakhove vydannia MNU imeni V. A. Sukhomlynskoho* [Global and national economic problems: Electronic scientific specialized edition MNU named after V. A. Suhomlynskyi], no. 7, pp. 66–71.

5. Рибальченко, К. О. Механізм підвищення ефективності співпраці України зі Світовим банком в умовах глобалізації : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / К. О. Рибальченко. — Київ, 2011. — 21 с.

Rybalchenko, K. O. (2011). *Mekhanizm pidvyschennia efektyvnosti spivpratsi Ukrainy zi Svitovym bankom v umovakh hlobalizatsii* [The mechanism of Ukraine cooperation efficiency increase with the world Bank in the context of globalization]. Kyiv, 21 p.

6. Напрями зниження тіньових фінансових потоків у процесі зміцнення фінансової безпеки України в умовах агресії з боку Російської Федерації [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://lv.niss.gov.ua/public/File/1/AZ_Fleychyk_Mokiy_2016.pdf.

Napriamy znyzhennia tinovykh finansovykh potokiv u protsesi zmitsnennia finansovoi bezpeky Ukrainy v umovakh ahresii z boku Rosijskoi Federatsii. [Directions of shadow financial streams reducing in the process of Ukraine financial security strengthening in conditions of Russian Federation aggression]. Available at : http://lv.niss.gov.ua/public/File/1/AZ_Fleychyk_Mokiy_2016.pdf. (Accessed 14 May 2017).

7. Тенденції тіньової економіки в Україні (2016). [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

Tendentsii tiniovoi ekonomiky v Ukraini (2016). [Trends of the shadow economy in Ukraine]. Available at : www.me.gov.ua. (Accessed 14 May 2017).

8. Файоль, А. Общее и промышленное управление [Електронний ресурс] / Анри Файоль. — Режим доступа : <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5783>.

Fayol, A. (2017). *Obshhee i promyshlennoe upravlenie* [General and industrial management]. Available at : <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5783>. (Accessed 14 May 2017).

9. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги : Постанова КМУ № 153 від 15.02.2002 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-п>.

Cabinet of Ministers of Ukraine (2002). *Pro stvorennia iedynoi systemy zaluchennia, vykorystannia ta monitorynhu mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy : postanova KМУ* [On creation of uniform involvement system, use and monitoring international technical assistance: the resolution of the CMU]. Available at : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-п>. (Accessed 14 May 2017).

10. Про затвердження Положення про департамент координації міжнародних програм: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1027 від 24.06.2016 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-polozhennja-pro-departament-koordinaciyi-doc279745.html>.

Ministry of economic development and trade of Ukraine (2016). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro departament koordynatsii mizhnarodnykh prohram* [On approval of the Department of international programmes coordination Regulations]. Available at : <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-polozhennja-pro-departament-koordinaciyi-doc279745.html>. (Accessed 14 May 2017).

Цель. Цель статьи заключается в определении приоритетных направлений повышения эффективности финансирования устойчивого развития в Украине.

Методы. В процессе исследования использованы методы анализа, синтеза, абстрагирования и логического обобщения (для разработки направлений повышения эффективности финансирования устойчивого развития в Украине).

Результаты. По результатам проведенного исследования обоснованы направления совершенствования управления национальными и международными финансовыми ресурсами, направленными на достижение целей устойчивого развития в Украине. Определено, что направления совершенствования управления национальными финансовыми ресурсами на цели устойчивого развития включают мероприятия по повышению эффективности мобилизации национальных финансовых ресурсов (сдерживание незаконных финансовых потоков путем борьбы с коррупцией и теневой экономической деятельностью), использования государственных расходов (повышение эффективности управления государственными расходами, направленными на поддержку и развитие базовых секторов устойчивого развития). Установлено, что совершенствование управления международными финансовыми ресурсами, направленными на достижение целей устойчивого развития в Украине, требует: повышения эффективности мобилизации международных финансовых ресурсов путем повышения уровня фактических выплат международных финансовых организаций; повышение эффективности использования международных финансовых ресурсов путем повышения эффективности институционального взаимодействия, управления кадровыми ресурсами, координации международной помощи; повышения эффективности контроля за использованием международных финансовых ресурсов путем повышения эффективности качества электронной базы данных по полученной Украиной международной помощи, совершенствование национального статистического управления. Практическое значение полученных результатов заключается в возможности их использования при принятии эффективных и своевременных управленческих решений в сфере финансирования устойчивого развития Украины.

Ключевые слова: устойчивое развитие, национальные государственные финансовые ресурсы, международные государственные финансовые ресурсы, эффективность финансирования устойчивого развития.

Objective. The objective of the article is to identify the priority ways of increasing the financing efficiency of sustainable development in Ukraine.

Methods. During the research the following methods were used: the methods of analysis, synthesis, abstraction and logical generalization (to develop ways of increasing the financing efficiency of sustainable development in Ukraine).

Results. The results of the study have proved the ways of improving the national and international financial resources management in achieving the objectives of sustainable development in Ukraine. It has been determined that the ways of improving the management of national financial resources for sustainable development include measures that are to improve the efficiency of mobilizing of domestic financial resources (containment of illicit financial flows by fighting against corruption and shadow economic activities); improve the efficiency of public spending (improving the efficiency of public expenditure management aimed at support and development of basic sectors of sustainable development). It has been determined that improving the management of international financial resources in achieving the objectives of sustainable development in Ukraine requires the following: improving the efficiency of the mobilization of international financial resources by raising the actual payments from international financial institutions; improving the efficiency of international financial resources by improving the efficiency of institutional cooperation, human resource management, coordination of international assistance; improving the efficiency of monitoring the use of international financial resources by improving the efficiency of an e-database on foreign assistance received by Ukraine, improvement of national statistical management. The practical significance of the results is the ability to use them during making effective and timely management decisions in the area of financing of sustainable development of Ukraine.

Key words: sustainable development, national public financial resources, international public financial resources, the effectiveness of the financing of sustainable development.

Надійшла до редакції 24.02.2017